

Necròpolis del Tossal de les Forques

(La Sentiu de Sió - La Noguera)

L'any 1985, la Secció d'Arqueologia de l'Institut d'Estudis Ilerdencs (IEI) de la Diputació de Lleida va efectuar els primers treballs a la necròpolis rupestre del Tossal de les Forques de la Sentiu de Sió, dins d'un projecte general d'intervenció al jaciment, elaborat conjuntament amb el Museu Comarcal de la Noguera. Encara que el primer objectiu era el poblat ibèric, un cop comprovat l'interès del jaciment medieval es programà l'excavació sistemàtica de tot el cementiri. Finalment la campanya fou realitzada l'any 1988 i ja per part del Servei d'Arqueologia de l'IEI¹, sota la direcció de Juli Markalain.

¹ GONZÁLEZ PEREZ, Joan-Ramon: "Necròpolis del Tossal de les Forques". *Catalunya Romànica*. XVI: La Noguera. Barcelona 1984, pp.433-434.

Tombes amb la losa de coberta i emmarcades per pedres

Descripció

La necròpolis del tossal de les Forques està excavada en un paleocanal de gres, però podria ser que originàriament haguessin hagut també tombes excavades en fossa en la part meridional, però que es perdessin com a conseqüència de la gran erosió que experimenta el sector nordoriental de la depressió de l'Ebre.

Les tombes són de forma trapezoïdal, si bé algunes tenen els extrems corbats. L'orientació és bàsicament oest-est. Algunes presentaven restes òssies encara *in situ*.

La singularitat del jaciment rau en un conjunt de sepultures que conservaven la losa monolítica de coberta i l'emmarcament de l'enterrament mitjançant una estructura rectangular d'una filada de pedres que de vegades envolta més d'una tomba.

L'aixovar és pràcticament inexistent.

Antropologia

Les restes antropològiques recuperades corresponen a 33 individus diferents, adults (79%) i principalment de sexe masculí. Formarien part d'un grup de pagesos molt homogeni i endogàmic, que tenien una dieta poc variada basada sobretot en cereals i amb complements càrnics¹.

¹ SAFONT, S. i MALGOSA, A.: Informe antropològic de les restes humanes trobades al Tossal de les Forques (La Sentiu de Sió, Lleida). Barcelona 1998.

Sepultura amb restes d'un inhumat anterior.

Tomba excavada a la roca, emmarcada per un rectangle de pedres.

Seqüència d'excavació de dues tombes emmarcades

Cronologia

Les datacions radiocarbòniques han estat efectuades a partir de dues mostres de material osteològic humà, corresponents a dos enterraments diferents (FN-47 i FN-106) i amb el següent resultat¹:

FN-47

1340 ± 40 BP

Calibrat a 1 sigma: cal AD 655-693

Calibrat a 2 sigmes: cal AD 641-774

FN-106

1175 ± 40 BP

Calibrat a 1 sigma: cal AD 799-894

Calibrat a 2 sigmes: cal AD 773-977

¹ MESTRES, J. S.: Datació per radiocàrboni de material òssil procedent de la Necròpolis del Tossal de les Forques (La Sentiu de Sió, La Noguera). Barcelona 2003.

Conclusions

La necròpolis rupestre del Tossal de les Forques ha permès estudiar tombes intactes, cobertes amb una única losa i emmarcades amb rectangles de pedres. La radiocronologia i la morfologia permet mantenir l'afiliació dels enterraments a la religió cristiana, i en conseqüència l'existència d'una comunitat mossàrab que ocuparia aquest indret des del segle VII fins al segle X.

Coordenades:

Extrem NE X: 323484
Extrem SW X: 322373
Y: 4631707
Y: 4631785
Z: 263 m
Z: 271 m

INSTITUT D'ESTUDIS ILERDENCS
Fundació Pública de la Diputació de Lleida
Servei d'Arqueologia

Autors: Joan-Ramon González
Josep Medina
Mària Pilar Vázquez
Josep Ignasi Rodríguez
Disseny: Josep Medina i J.R. González
Fotos: Servei d'Audi visuals de l'IEI
Presentat a:

